

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De S. Silvano Martyre, Ageduni In Agro Lemovicensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67915)

A

D

DE S. SILVANO MARTYRE,

AGEDUNI IN AGRO LEMOVICENSI.

SYLLOGE HISTORICA.

Memoria in fastis sacris; cultus in monasterio Agedunensi, cujus origines referuntur; Acta alterius Martyris S. Silvano afficta; Martyrium sub Vandalis.

FORTE CIRCA
INITIUM SÆ-
CULI V.

S. Silvanus
memoratus a
Martyrolo-
gis,

B

Licet hodierni S. Silvani cultus inter fines angustos valde coarctatur, Rhenum tamen et Alpes transvolaverit ejus nomen oportet, quandoquidem in codice Ms. Barberiniano Martyrologii, sub Bedæ nomine ante tomum II Martii apud nos excusi, passio S. Silvani, non signato palæstræ loco, nuntiatur; et Grevenus et editio Lubeco-Coloniensis paribus verbis in pago Lemovicensi S. Silvani Martyris memoriam produnt. Similem annuntiationem admisit Ferrarius, Calendario Lemovicensi et monumentis Agedunensibus se usum esse testatus; sed Sylvarium in textu et in notis erronee scripsit. Latum elogium texuit Saussayus; brevissimus est Cl. Castelain, at omnium optime locum indicat, scribens: Ageduni (Ahun) prope Albucionem (Aubusson) in Marchia superiori (Haute Marche) natalis S. Silvani (Sawan) Martyris. Sancti nostri Silvani meminit quoque Gaufridus Vosiensis, sæculi XII scriptor, in chronicis editis a Labbeo (a): et Bernardus Guidonis, cujus nomen in plurimis Vitis SS. Galliæ memorandum est, in opusculis Historicis a Labbeo quoque editis (b), hanc martyrologicam pene memoriam prodidit: S. Silvanus Martyr apud Agedunum burgum, unde natus fuit, a Vandalis cum aliis suis sociis est pro fide Christi occisus. Inde vero postmodum cum sociis suis asportatus est a Danis. Festum ejus recolitur XVII kalend. Novembris. Socii, quos hic commemorat Bernardus, mihi prorsus incogniti sunt, nisi sint iidem de quibus inter Prætermisissos ad XV Octobris jam actum fuit, quique ex mera oscitantia scriptorum orti videntur. Jam olim, ut ex Breviario Lemovicensi commemoratio S. Sylvani fiebat; at nihil erat proprium; ante paucos annos reformatum fuit hujus diocesis Breviarium: attamen servatam fuisse nostri Sancti commemorationem in Laudibus et Missa docet Calendarium anni 1832.

C

colitur Ageduni;

2 Porro Agedunum in monte aut clivo situm esse indicat sui nominis terminatio dunum. Huic oppidulo quod ante quinquaginta annos pro sua amplitudine dives et populosum dicebatur, affluit fluvius Crosa, qui nomen suum dedit novæ præfecturæ (départ de la Creuse), quæ illud capit. Porro duplex Crosa distinguenda est: altera minor; altera major, de qua hic sermo fit, et quæ Albucionem (Aubusson), Agedunum (Ahun), Varactum (Guéret), Cellam Dunensem (Celledunaise) præterfluit, mox minore Crosa augenda, et ipsa demum in agro Turonensi a Vigena (la Vienne) absorbenda. Ex Dictionario autem geographiæ veteris, auctore Mentelle, hæc colligo:

Ortelius asserit a se lectum fuisse in folio tertio tabulæ Peutingerianæ nondum edito, sed a Velsero secum communicato, nomen Acitodunum... D'Anville secundum hanc tabulam apud Lemovices caurum versus collocat hunc locum... Beley interpretans inscriptionem numismatis, ad primos Gallorum reges pertinentis, et in quo Leblanc Adeduno legerat, arbitratur Acitodunum, Agedunum, vel Acedunum intelligi. Negligo opinionem eorum, qui Acitodunum idem esse ac Fellestinum (Felletin), similiter in Marchia situm, asserunt; quandoquidem eam a melioribus geographis sprelam invenio. Hæc signari a me oportuit, ne quis objiciat Agedunum ineunte sæculo quinto non existisse, ad quod tamen tempus refertur S. Silvani martyrium. Exsurgit porro ad pedem montis, in quo ædificatum est dictum oppidulum, ad ripam, videlicet Crosæ, vicus aut burgum Monasterium Agedunense dictum (le bourg du Moutier d'Ahun), separata parvicia, temporibus geographi d'Expilly 157 fociis constans. In hoc burgo exstabat juxta Crosam Abbatia Agedunensis (Abbaye du Moutier d'Ahun) Ordinis S. Benedicti; cui loco Lexica La Martinière et Moreri, Dictionarium geographicum sacrum et Gallia Christiana (c) cultum S. Silvani proprie adscribunt, licet is Sanctus monasterii primarius patronus non esset, aut potius ejus vocabulum ecclesiæ non foret inditum, ut modo videbitur.

3 Cum maxime variæ videantur sententiæ de hujus monasterii originibus, pauca de eo disserere nec inutile nec ingratum fore autumo. Rescripsit ad nos R. D. Parochus Agedunensis hanc abbatiam exeunte sæculo X fundatam dici, sed ab aliis contendi ei initium datum fuisse ab Hilduino, episcopo Lemovicensi anno 1012. Dionysius vero Sammarthanus (d) ejus fundationem affigit anno 997; at continuo hæc subdit: Sic autem initia hujus monasterii edisserit noster D. Cl. Estiennot: Hildegarius episcopus Lemovicensis huic cœnobio initium dedit circa 980, quod, ut ait Goffridus Vosiensis, post Adhemarum, ordinate disposuit in magna caterva monachorum. Paucis tamen annis in eo substitere monachi: Alduinus enim post Hildegarium episcopus Lemovicinus, qui primum chartæ Bosonis Marchiæ comitis anno 997 subscripserat, volens ut nullus alienare præsumeret hunc locum a religione monastica et potestate abbatis, quique illum subdiderat Userciensi asceterio, quod ipsemet Hildegarius hortante genitore suo carissimo D. Geraldo vicecomite restauraverat, paulo post suadente diabolo expulit ab eodem loco monachos et ordinem monasticum,

E

cujus monasterii origines, nonnihil implicitæ,

F

(a) Bibl. nov. tom. II. p. 285 (b) Ibid., tom. I, p. 625. — (c) Tom. II, col. 609. — (d) Ibid. col. 608.

atque

A atque ibi canonicos instituit, ut refert Goffridus du Breuil prior Vosiensis in chronico, qui quidem addit post Adhemarum Cabanensem, ibidem pœnas dedisse Hilduinum ubi deliquerat : cum enim aliquando ecclesiam S. Stephani de Ageduno, unde monachos extruserat, adiret, spiritum ibi exhalavit, ad S. Martinum sepultus. *Hæc Estiennot apud Sammarthanum, qui S. Stephanum primum patronum Agedunensis abbatia nuncupat.*

exponuntur,

4 Verum in his Estiennotii dictis, a quibus Mabilionius in suis Annalibus non prorsus abhorruit, duo confunduntur monasteria, Agentense, (Ainnum et Antimonasterium Eymoutier et Esmoutier quoque dictum), cujus patronus erat S. Stephanus, et Agedunense, quod S. Mariæ vocabulo gaudebat. Porro in verba Adhemari prout ea ex Bibliotheca nova Labbei (a) describo : Alduinus (idem ac Hildoinus) autem episcopus monasterium Sancti Stephani Agentense, quod Aldegerius (idem qui Hildogarius) ornate disposuerat in magna cetera monachorum, antequam moreretur per triennium suadente diabolo destruxit, et ibi canonicos restituit. Reliqua ad quæ alludit Estiennot vide similiter apud Labbeum (b) ; ubi denuo Ecclesiam Agento non de Ageduno reperies. Jam vero ut quis clarius videat hanc ecclesiam Agentensem non Agedunensem esse, sed Antimonasterium vel Ainnum aut Eymoutier in agro Lemovicensi quoque situm, remittam lectorem ad probationes Historiæ Tutelensis Baluzii (c) vel ad collectionem Historicam D. Bouquet (d), in quibus tota controversia de Agentensi ecclesia aut Ainno, quam latissime descripta est. Qui vero hoc monasterium anno 1012 conditum fuisse dicunt errorem hunc eluciscent videntur ex his Adhemari (e) verbis : Reversus Episcopus basilicam sedis Sancti Stephani, quam Sanctus Martialis dedicaverat, destruendam et amplificandam disposuit, lineasque ad fundamenta jecit, ut post dies xv insisteret operi ; inde abiens ad supradictam ecclesiam Agento, unde monachos extruserat, spiritum ibi exhalavit. Unde, cum prævaluit sententia, Hildoinum anno 1012 obiisse, deducitur basilicam, sedis S. Stephani, seu Agedunense monasterium eodem anno inchoatum fuisse ; verum hic denuo occurrit ille error quo Agedunense monasterium cum basilica S. Sthephani confunditur.

relato imprimis instrumento fundationis.

5 Solvitur autem universa questio charta fundationis hujus monasterii, quæ cum in sola forte Gallia Christiana antiqua (f) reperiat, hic oculis lectoris subjicienda visa est : Ego in Dei nomine Boso comes (Marchiæ) pro remedio animæ meæ et animarum genitoris et genitricis meæ, necnon et dilecti fratris mei Gauberti, cujus desiderio et voluntate hujus privilegii tenorem stabilire decrevi, ad hortationem et petitionem nobilissimi viri ac fidelis nostri Hugonis Garcille, transfundo quandam ecclesiam, quam olim a parentibus meis jure scimus antiquitus possessam, in honore S. Genitricis Dei Mariæ consecratam. Eam igitur in cenobio et religione monachali transvehimus, quatenus per succedentia tempora, monasticus ordo et religionis observantia, sub regula Sanctissimi Benedicti ibi teneatur, et custodiatur : eo tenore, ut deinceps nullus successor meus qui fuerit, aut aliquis jure consanguinitatis propinquus, licentiam habeat alienandi ab ordine monastico. Est autem hæc ecclesia in honore S. Genitricis Mariæ consecrata, in pago Lemovicino sita, a vico Ageduno non longe sita ; ex una parte fluvius Arona decurrendo amœna

prata cingit ; ex altera vero ex qua eminens prospicitur vicus, fontium decurrentium et vinearum copia uberius fluit. Hunc ergo locum Deo et S. Petro Uzerchiensis cœnobii tradimus sub dominio Adalbaldi abbatis, successorumque ejus, ut unitas fiat cœnobiolorum, quatinus hic et illic mei, animæque Hildeberti fratris mei memoria fiat, pariterque patris et matris meæ, omniumque parentum meorum, ut precibus servorum Dei ibi manentium, sedem refrigerii consequi valeamus. Constituimus ergo hoc privilegium Boso et frater meus Gaubertus, ob consensum Alduini (episcopi Lemovicensis) et consilio Rotgerii de Leron et voluntate Hugonis Garcil, ut nullus ex hæredibus nostris alienare præsumat hunc locum a potestate abbatis ; sed liceat pro decessoris loco, defuncto abbate Uzerchico, eligere unum ex suis, qui sub regulari norma locum gubernet. Testes privilegii ipse Boso C. Marchiæ, qui hoc firmavit, et Gaubertus frater ejus, Alduinus episcopus, Adalbertus abbas, Hugo Garcil, Ramnulfus frater ejus, Umbertus Drut, Geraldus, Amelius de Peyrac, Gauzelinus monachus, Josue, et Radulfus monachus qui hoc privilegium scripsit anno incarn. Dom. DCCCCXCVII indictione x regnante Rege Roberto. Atque hoc unum ex Uzerchiensi archivio depromptum privilegium præmissas de Agedunensis monasterii fundatione sententias satis convellit. Ut liquet ex hac charta, fruebantur Uzerchienses jure quodam in hanc abbatiam ; quod quamdiu valuerit non par sum dicendo, cum noverim tantum ex Gaufrido Vossensi, chronicum suum circa annum 1183 colligenti, id adhuc suo obtinuisse tempore (g). D'Expilly in Dictionario geographico Congregationi Cluniacensi subditum hoc monasterium asserit ; in Bibliotheca tamen Cluniacensi nulla de eo fit mentio ; unde consequens esse videtur non ita antiquam fuisse hanc subjectionem ; quæ anno 1788 sublata fuit, cum monasterium Agedunense suppressum est, ut rescripsit ad nos laudatus R. D. Parochus.

6 His præmissis de loco ubi S. Silvanus colitur, jam dicendum est de ejus Passione aut Actis. Quicumque sola Bibliotheca nova Labbei usi sunt, aut saltem usi videntur, S. Silvanum a Vandalis occisum dicunt ; qui vero Lectionarium aut Breviarium Agedunense adhibuerunt, hi prorsus in aliam eunt sententiam : ut sunt Saussayus, Ferrarius, Collinus in Vitis Sanctorum Lemovicum et egraphum aliquod ad finem paulo auctius, quod R. D. Parochus Agedunensis ad nos transmisit. Verum hæc S. Silvani Passio sine dubio excerpta est, mutatis tantummodo nominibus, ex Passione S. Symphoriani ; quod sæpius in aliis Sanctis factum fuisse experti sunt nostri decessores. Etenim vita et martyrium S. Symphoriani patroni Augustodunensis in omnibus fere eadem sunt ; minora adjuncta viz aliquantum fuere mutata ; quod forte (ut Collinum omni culpa eximamus) soli codicum varietati tribuendum est. Et quidem Sancti nostri Silvani Passio viz ad verbum non eadem est ac ea illa quæ Breviario Viennensi anni 1522 conficiendo utilis fuit, et quam maxime laudat Cuperus, ad xxii Augusti S. Symphoriani Acta adens. Neque credat quis alias Passiones S. Symphoriani multo magis distare ab illa, Silvano nostro attributa ; nam tantum auctiores et ornatiores sunt. Paucis jam exhibebo quæ S. Symphoriani gesta nostro Silvano affigantur.

7 Uterque nobili patre Fausto ortos liberalem et Christianam educationem nanciscitur. Ille patriam

Acta, S. Sylvano ab Agedunensibus tributa.

F

mutatis nominibus, eadem sunt ac Acta S. Symphoriani.

(a) Tom. II, pag. 171. — (b) Ibid. p. 175. — (c) p. 825 et seq. — (d) Tom. XIV, p. 335. et seq. — (e) Bibl. nov.

Labb. tom. II, p. 175. — (f) Tom. IV, p. 963. — (g) Bibl. nov. Labb., tom. II, p. 285.

A Augustodunum (Authun dein Autun), hic Acitodunum vel Agedunum (Ahun) habet: unde facilis derivatio nominis ab uno ad alterum. Martyrii occasio pro utroque est eadem: despectus Berecynthiae aut Cybelæ, quæ carpento portabatur, agminibus populorum stipata. Judex idem est, Heraclius, vir consularis; sic eum insignit Saussayus. Accusationes eadem sunt, seditionis molimina et Cybelæ contemptus. Judicis interrogationes et Symphoriani responsa in lectionibus potissimum Viennensibus ad verbum eadem pene sunt; secuta deinde sententia est eadem; hic ante domum maternam ducitur, ille ante murum urbis; sed uterque eadem verba sibi inclamantem audit matrem; mortem uterque obit eandem, gladio occisus; atque id tempore eodem sub Aureliano, imo Aurelio, imperatore; tandem si ultima lectionum Viennensium verba huc afferrem, Collini dicta e gallico in latinum idioma fere transulissem, ut miretur lector etiam topographicam concordantiam; en illa: Sic Sanctus Symphorianus... a persecutore prostratus, et a religiosis latenter inde est sublatus. Sic Martyr delatus ad fontem, qui extra publicum (Collinus in vicino dicit) campum est, et inibi in parva cellula tunc sepultus, (cellulam aut oratorium paulo post ædificatum esse scribit Colinus) semper tamen se virtutibus publicavit, ita ut, gentibus stupentibus propter mira dona sanitarum, in honore maximo etiam illis temporibus haberetur. Fons vero ille, quem suis adhuc temporibus existisse testatur Colinus, gallice Fontaine de Saint-Sauvan audit, et sexta leuca parte ab ipso oppido distat. Jam vero si differentias inter S. Silvani et S. Symphoriani Passionem assignare oporteat, nihil aliud mihi obvenit, quam quod nomen matris S. Symphoriani siletur, S. Silvani autem Silvia dicitur; dein quod Silvanus idolum conspuisse, Symphorianus illud tantum desperasse dicitur; quod autem ad utriusque ætatem pertinet, S. Silvanus vulgo anno 15 natus perisse dicitur; S. Symphorianus vero ex vulgatis codicibus in adolescentia quidem videtur mortuus; at certa ætas non signatur, licet codices sint (a), in quibus S. Symphoriano viginti anni tribuuntur. Cum neminem esse arbitrer, qui, versa sententia, contendat S. Silvani acta afficta fuisse S. Symphoriano, Martyri celeberrimo, et cujus Acta ipse S. Gregorius Turonensis novit, satis de his commentis dixisse mihi videor.

C 8 Altera sententia, qua S. Silvanus a Vandalis occisus traditur, quamque sequuntur Dionysius Samaritanus, La Martinière, Moreri, auctor Dictionarii geographici sacri, quisque decessorem describentes, apud nullum scriptorem antiquioris ævi a me reperta fuit, quam apud Gaufridum Vosiensem sæculi XI exeuntis non obscurum chronologum; ecce ejus testimonium, ex Bibliotheca nova Labbei (b) desumptum: Agedunenses Silvanum, qui a Vandalis passus, ... pia devotione venerantur. Alterum Bernardi Guidonis testimonium num. 1 hujus Commentarii jam recitavi. In innovato Breviario Lemovicensi Sancti Juniani lectionibus hæc ex laudato hagiologo adjecta sunt: Hac die celebratur memoria Sancti Sylvani, qui, sævientibus in Christianos Vandalis, Ageduni in Superiori Marchia martyrium pertulisse traditur. Ejus Reliquiæ ibidem conditæ periere in procellosis Danorum seu Normannorum temporibus. Cum vero ecclesiarum traditiones plurimi sunt ponderis, quamdiu adversa eis sententia probata non sit, Lemovicensis

Breviarii narratio admittenda videtur, et proin S. Silvani mors ad annum circiter 406 referenda est, quo tempore Vandali in Gallias irrupere et plurimum sævierunt in Christi adoratores; de qua persecutione ita olim cum eruditorum approbatione egit Ruinartius (c), ut nihil fere ejus adjiciendum sit disquisitionibus. De tempore autem, quo Dani et Normanni S. Silvani sacras Reliquias dissiparunt, viz quidquam statui posse videtur; quoniam non constat quando Agedunum diriperint. Proderit tamen citasse Historiam Monasterii Uzerchiensis a Baluzio (d) et a Bouquet (e) editam; illic ad tempora Turpionis episcopi Lemovicensis referuntur hæc verba: His temporibus Normanni terras istas populabantur. Turpio autem ab anno circiter 905 ad 944 Lemovicibus sedit. At secure præcitata verba ad initium ejus episcopatus referri possunt, quandoquidem circa annum 930 Turpio jam in restaurandis suæ diæcesis monasteriis erat; confer Galiam Christianam (f).

9 Jam vero si ad distinguendum nostrum S. Silvanum ab homonymis digredior, centeni mihi occurrunt plerique Martyres, et quidem unus alterve in persecutione Vandalica occisus; at nullus in his, cui suspicari queam ullam cum Sancto nostro relationem affigi posse. Nam, ut mittam Bernardi Guidonis testimonium, quo Sanctus Martyr patria Agedunensis statuitur, temeritatis arguendus essem, si Sanctum Silvanum aliunde Agedunum translatum fuisse affirmarem; sæculo enim septimo, quo fere corpora Sanctorum in Occidente transvehi cœperunt, valde obscurum videtur fuisse Agedunum, et monasterio abbatiæ destitutum; quæ tamen obscuritas et monasterii defectus, usque post Normannorum tempora duratura, sane non favebant alicui sancto corpori recipiendo. Neminem quoque novi, qui sententiam huic contrariam inierit. Confunditur tamen noster Martyr cum quodam S. Silvano. Cl. V. De Saint-Allais, qui anno 1838 novum edidit Martyrologium universale, auctum plurimis accessionibus, apponit Sancti nostri Silvani memoriæ: aliud ejus festum xxii Septembris celebrari; qua die re quidem vera colitur S. Silvanus, patronus Leprosii (Levroux) in agro Bituricensi; sed præter nomen nihil hic Sanctus cum nostro commune habet: dixisse suffecerit hunc Confessorem esse et sæculo xv ejus Reliquias existisse. Latius vide Opus nostrum ad xxii Septembris (g).

10 Definere nequeo an Sanctus noster idem sit ac patronus titularis cujusdam ecclesiæ, quæ penes Uzerchienses erat. Quod si idem fuerit, sæculo x Sanctus noster duobus in locis potiorum cultum obtinuerit oportet: nam ecclesia hæc confundenda non videtur cum monasterio Agedunensi, quod similiter pertinebat ad Uzerchienses et in mediis vineis exstructum fuerat, ut ex charta ejus fundationis supra apparuit. In charta autem aut privilegio, quod Hildigarius Lemovicensis episcopus ad Uzerchiensem ecclesiam in monasterium convertendam concessit, hæc occurrunt: Frater meus Guido... non dissimili devotione pro Dei amore et peccatorum suorum remissione reddit duas ecclesias, unam in honore S. Silvani vineis consitam, alteram quæ digitur Benagias. Anno 1133 possidebant etiamnum Uzerchienses hanc ecclesiam, quandoquidem in historia Uzerchiensis monasterii sæpius jam citata (h) legitur: Cum fratres contra eum de remissione ordinis murmurarent, anno MCXXXIII se insufficientem reputans, abbatiam in pace reliquit

(a) Bosquet, Hist. Eccl. lib. II, cap. xxvii. — (b) Tom. II, pag. 285. — (c) Hist. persec. Vandal., p. 402 et seqq. — (d) Hist. Tutel., p. 825. — (e) Rec. des Hist. de Fr. tom. XIV,

p. 334. — (f) Tom. II, col. 575 et seq. — (g) pag. 404. — (h) Bouquet, tom. XIV, p. 340.

A (Aldebertus abbas Uzerchiensis), retenta tamen sibi ecclesia S. Silvani, ubi senectutis suae debilitatem a rigore monastici ordinis aliquantum relevaret. Qui vero attenderit privilegium Hildegarii ad annum circiter 958 referendum esse, et anno 997 ecclesiam burgi Ageduni B. Mariæ Dei genitrici, non S. Silvano, dicatam fuisse, et præterea in Uzerchiensi fragmento S. Silvani ecclesiam absque monasterii mentione venire, is sane non dubitabit quin Agedunense monasterium diversum sit ab hac ecclesia, et quin minime queat ex citatis monumentis concludi olim ecclesiam dicti monasterii vocabulo S. Silvani usam fuisse; licet celeberrimus ad eum venerandum illuc concurreret populus, ut Collinus congruus est testis. Atque hæc de cultus

indiciis, sæculo x S. Silvano præstiti. Recentior Sanctorum Lemovicensium biographus Labiche de Reignesfort, canonicus Lemovicensis, prodit aliquot alia cultus signa, quæ ad posteriora tempora forte pertinent. Scribit scilicet (a), Sanctum Silvanum patronum esse oppiduli Ageduni ejusque parœcialis templi: in quo Hugo XIII (b) comes Engolismensis anno 1302 sub S. Silvani titulo plures vicariatus seu cappellanas fundasset; similia beneficia ecclesiastica existisse in Anzême, archipresbyteratus de Gueret loco; et templa parœcialia in Château-Hors-Chervix, in Chirac prope Mimac, et in Chrosmas S. Silvani vocabulo et patrocinio gaudere. Plura de hoc Sancto neque rescivimus, neque resciri posse arbitramur.

(a) Six mois des Vies de Saints... de tout le Limousin. 1828, p. 243 — (b) Moreri Dict. Hist. et Geogr., t. I, part. II, p. 92.

B

E

DE SS. MARTINIANO, SATURIANO EORUMQUE DUOBUS FRATRIBUS MARTYRIBUS; ET DE S. MAXIMA VIRGINE,

IN AFRICA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

J. V. H.

C

F

§ I. De variis Martyrologiis, quæ de SS. Martyribus agunt, et de tempore passionis.

ANNO
CCCLVIII VEL
CCCLIX.

Martyrologia
varia passio-
nem horum
Martyrum

Martyrologium Romanum parvum Adoni præfixum hos pugiles cum CCLXX Martyribus, de quibus supra egimus, ita conjungit, ut in unam turmam coalescere videantur, qui in persecutione Vandatica passi dicuntur; nulla quidem facta mentione de S. Maxima. Sic enim habet: Sanctorum Martiani et Satyriani cum duobus fratribus eorum et aliorum CCLXX pariter coronatorum Vandatica persecutione. Hanc Martyrum conjunctionem suo etiam calculo probare videntur Ado atque Usuardus dum scribunt, ille quidem: In Africa Sanctorum Martyrum CCLXX pariter coronatorum et Sanctorum Martyrum Martiani et Satyriani cum duobus fratribus eorum et egregiæ Christi ancillæ Maximæ Virginis, etc. Usuardus vero eadem habet, nisi quod pro Satyriano habeat Satiriano, et S. Maximam ponat post Martyrum elogium his verbis: Passa est etiam Maxima Virgo cum eis. De S. Maxima agemus infra protulimus.

2 Hæc, inquam, monstrare videntur Adonem et Usuardum utrumque martyrium conjunxisse. Quamquam forte et separasse dici possint, tum quia contra morem communiter receptum, quem tamen servaverat Martyrologium Romanum parvum, globum Martyrum, qui sequi solet nomina propria, Martiniano ejusque Sociis præposuerint, tum etiam quia illorum verba conjunctionem non absolute sonant; scribunt quidem utramque turmam in Africa passam, sed propter particulam conjunctivam et non necessario infertur, eodem tempore coronatam fuisse. Quidquid sit, Martyrologium Romanum hodiernum Martyres nostros a turma CCLXX discrevit, dum scribit: In Africa Sanctorum Martyrum ducentorum septuaginta pariter coronatorum. Ibidem Sanctorum Martiniani et Saturiani cum duobus eorum fratribus, etc. Quibus verbis utramque turmam diserte disjungit. Baronius quidem in Annotationibus ad Martyrologium Romanum, opinatur CCLXX in Vandatica persecutione coronatos fuisse, sed